

**แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3**
Guidelines For the Management of Learning Resources the Philosophy of The Sufficiency Economy,
Wan Yai Prachakom School, Under Primary Educational Service Udonthani Area Office 3

ดร.ยงยุทธ สิมสีพิมพ์¹
Dr.Yongyoot Simseephim¹

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลแบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบข้อมูล ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ระยะที่ 2 การศึกษาภาคสนาม และระยะที่ 3 การตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้วิธีตรวจสอบตรวจสอบซ้ำกับกลุ่มเป้าหมายเดิม

ผลการวิจัย พบว่า

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า มีการใช้แหล่งเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ดังนี้

1.1 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น 1) ฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ฐานการปลูกพืชผักสวนครัว/ปลูกมะนาว ฐานปยุตต์นักชีวภาพและปยุตต์อินทรีย์ ฐานการเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ ฐานการเลี้ยงหมูป่า การเลี้ยงเป็ดเทศ ฐานกิจกรรม Mini Company และฐานกิจกรรม Mini Bank 2) ห้องสมุดมีชีวิต 3) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 4) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 5) สนามเด็กเล่น และ 6) สนามกีฬา เป็นต้น

1.2 แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน วัดลำดวน ร้านค้าในหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนกลอย องค์การบริหารส่วนตำบลดอนกลอย กลุ่มอนแห่งน้ำธรรมชาติหลังโรงเรียน ป่าชุมชน ป่าโคกเหวป่าแก้ว ดนตรีพื้นเมือง แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และการละเล่นพื้นเมืองของชาวบ้านห้วย

2. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผักตบชวาประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

¹Principle of Ban Puktob Prachanukul School, under Primary Education Service Udonthani Area Office 3

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ยงยุทธ สิมสีพิมพ์, s.gungging@gmail.com

รับเมื่อ 1 เมษายน 2564 แก้ไข 20 มิถุนายน 2564 ตอบรับ 22 มิถุนายน 2564

2.1 แนวทางการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเปลี่ยนหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติ คือ 1) ด้านบริหารทั่วไป 2) ด้านนโยบายและแผนฯ 3) ด้านบริหารงบประมาณ และ 4) ด้านบริหารงานบุคคล รวมถึงในเรื่องชุมชนสัมพันธ์

2.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกระบวนการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติของผู้เรียน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่หลากหลายอย่างสอดคล้องกับบริบทและภูมิสังคมของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน

2.4 แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้เรียนรู้ และพัฒนาการปฏิบัติงาน และปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

2.5 แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง เช่น ความสะอาด ความร่มรื่น ความปลอดภัยมีแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึง และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.6 แนวทางการนำชุมชน หน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน

ABSTRACT

The objectives of this qualitative research were to learning sources and to investigate a guideline in managing the learning sources to facilitate learning based on the Principle of Sufficiency Economy of the school. The population involved in this study consisted of 36 school administrators, teachers and educational personnel, students' council members, and members of the Basic Education Board. The research instruments included an interview, a data record, and a data verification record. The study was divided into three phases. The first phase was a documentary analysis. The second phase was a field study and the last phase was data verification by the same target groups.

The results of the study are summarized as follows.

1. Learning sources of the school are divided into two types: internal learning sources and external learning sources.

1.1 The internal learning sources are composed of 1) the Sufficiency Economy Learning Center is Vegetable planting base / Lemon planting, Bio-weight fertilizer base and organic fertilizer, Catfish farming base in cement pond, Boar raising base, Duck Farming Base, Mini Company activity base and the Mini Bank activity base 2) living library 3) Computer lab 4) Science laboratory 5) playground and 6) sports fields etc.

1.2 The external learning sources include folk scholars, the Lumdoun temple; Stores, Retail; the Don Koy Tambon Health Promotion Hospital; the Don Koy Tambon Administrative Organization; the Goud Mon Water Source; the Kok Hel Pha Kraw community forest; Northeastern folk music; Community weaving source and Indigenous plays.

2. The guideline to manage the learning sources to conducted as follows;

2.1 Implementing the principle into the school management and administration in all dimensions, namely, general administration, policy and planning, budget and personnel administration, and community relationship.

2.2 Integrating the principle into learning management in every learning strand and level in order to cultivate the principle in learners to implement and practice.

2.3 Organizing various learning activities in accordance with school and social contexts in order to facilitate learning and implementation of the principle in learners.

2.4 Developing school personnel by having them learn, practice and implement the principle into their duties.

2.5 Managing the school environment in a way that cultivates the habit of “sufficient living”, such as, cleanliness, shadiness, safety, and cost-effective utilization of resources in accordance with the school contexts.

2.6 Involving communities and state and private agencies in school activities to the principle of learners.

Keywords: Guidelines Management, Learning Sources, Principle of Sufficiency Economy

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้สนองตอบนโยบายของรัฐบาลโดยได้กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาคนของประเทศ ให้มีคุณภาพบนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เจริญ ภูริจิตร์, 2550, หน้า 31) และนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงให้เกิดขึ้นในเด็ก เยาวชน สอนให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกตนเองให้มีความรอบคอบ และระมัดระวังโดยใช้สติปัญญาในการทำงานและดำเนินชีวิต ที่สำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นให้นักเรียน นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (สילהรณ์ บัวสาย, 2549, หน้า 8) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และงานวิจัยของ สหทัยา พลภักดิ์ (2548, บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องพัฒนาความรู้และคุณธรรมในตัวบุคคลผ่านการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ดังนั้น ระบบการศึกษา จึงมีหน้าที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม ตั้งอยู่เลขที่ 171 หมู่ที่ 11 ตำบลดอนกลอย อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างจากอำเภอเมืองอุดรธานี ประมาณ 15 กิโลเมตร การเดินทางลำบาก มีถนนลาดยางเชื่อมต่อทุกเส้นทาง มีकुตม่อนเป็นแหล่งน้ำที่แยกจากห้วยหลวงตั้งอยู่หลังโรงเรียน แต่ในการจัดการเรียนการสอนมีขีดจำกัดตามบริบทของโรงเรียน อาทิ การขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ ขาดแคลนเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดแคลนครูผู้สอน เป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคมจึงมีแนวคิดในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนของตนอย่างคุ้มค่า เป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความสามารถได้เต็มศักยภาพ

โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีแนวคิดที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ และมีการทำวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (Moderate Class More Knowledge)” ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 1 – 5) แต่แนวคิดดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2558 พบว่า โรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคมชาดการบริหารจัดการที่ดี มีข้อจำกัดด้านบริบทของโรงเรียน ความสนใจของผู้เรียน ความใส่ใจของผู้จัดการเรียนรู้ รวมทั้งความร่วมมือของทุกภาคส่วน (โรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคม, 2558, หน้า 15 – 18) เพื่อให้การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน และเพื่อให้แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาการศึกษา

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในหน่วยงาน ต้องปฏิบัติตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคม จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคม และจะนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการบริหารทรัพยากรท้องถิ่นในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

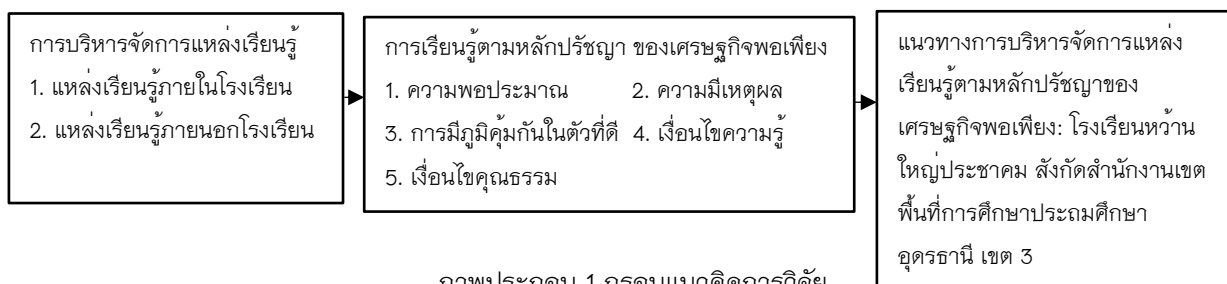
1. สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ จึงนำมาสรุปแนวคิดในการการจัดทำวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยน้ำใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2558 – 2561 รวมจำนวนทั้งสิ้น 36 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร จำนวน 1 คน 2) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และ 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล

1.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยครอบคลุมทั้งแนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา กฎ ระเบียบ แผนงาน โครงการและนโยบายที่เกี่ยวข้องแล้วบันทึกในแบบบันทึกข้อมูล

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปเป็นสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

1.3 การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องตามหลักทฤษฎีการบริหารการศึกษา การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 36 คน เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้หลักของการวิเคราะห์และตีความข้อมูล พยายามทำความเข้าใจกับความหมายแล้วนำมาสรุปเป็นมโนทัศน์ (Concept) ตามประเด็นที่เป็นกรอบในการศึกษา ซึ่งจะเป็นการหลอมรวมและเชื่อมโยงจากคำบอกเล่าเกี่ยวกับกิจกรรม รูปแบบหรือเหตุการณ์ที่คล้ายหรือเหมือนหรือต่างกันแต่มีความหมายเรื่องเดียวกัน และพิจารณาประเด็นที่มีแบบแผนซ้ำ ๆ

เป็นพิเศษ โดยวิเคราะห์ในภาพรวม ผู้วิจัยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างแนวทาง โดยยึดองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นฐานของเงื่อนไข 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม โดยผู้วิจัยจะนำมาบูรณาการกับหลักการบริหารสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมงานหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารวิชาการ 2) ด้านบริหารงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคลและ 4) ด้านบริหารทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 แบบบันทึกข้อมูล

1.2 แบบตรวจสอบแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบตรวจสอบ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตรวจสอบ

ตอนที่ 2 การตรวจสอบแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1.3 การศึกษาภาคสนามแบบกรณีศึกษา ได้แก่ 1) การสำรวจและรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน รวมทั้งบริบทของสถานที่และสภาพแวดล้อม 2) การสนทนาวางอย่างไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1.4 สอบถามผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาและคณะ รวมจำนวน 4 คน ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์โดยตรงในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า มีการใช้แหล่งเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

2. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า 1) มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นหลักการในการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติคือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายนโยบายและแผนฯ ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบุคลากร รวมถึงในเรื่องชุมชนสัมพันธ์ 2) มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกระบวนการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติของผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น 3) มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย อย่างสอดคล้องกับบริบทและภูมิสังคมของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน 4) มีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้ได้

เรียนรู้และพัฒนาการปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง 5) มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอุปนิสัย “อยู่อย่างพอเพียง” เช่น ความสะอาด ความร่มรื่น ความปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และ 6) มีการนำชุมชน หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า มีการใช้แหล่งเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของแหล่งเรียนรู้ ที่หมายถึงแหล่งข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 6) และแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2547, หน้า 3 – 4) โดยแยกย่อยตามการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายและแผนฯ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553ค, หน้า 3, 14) และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัครภณ์ มานิตย์ (2550, หน้า 80) เรื่องการจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน เปญจวรรณ ระดา (2551, บทคัดย่อ) เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลดอกเงิน จังหวัดเชียงใหม่ เอกพงษ์ อวดมูล (2553, บทคัดย่อ) เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และนฤมล จันทระตะพันธ์ (2554, บทคัดย่อ) เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทุ่งกวาววิทยาคม จังหวัดลำปาง การใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ที่ว่ามีการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้ง 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

2. แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า

2.1 มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นหลักการในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในทุกมิติคือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายนโยบายและแผนฯ ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบุคลากร รวมถึงในเรื่องชุมชนสัมพันธ์

2.2 มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกกระบวนการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติของผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และ ทุกระดับชั้น

2.3 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย อย่างสอดคล้องกับบริบทและภูมิสังคมของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน

2.4 มีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้ได้เรียนรู้และพัฒนาการปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

2.5 มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอุปนิสัย “อยู่อย่างพอเพียง” เช่น ความสะดวก ความสะดวก ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ให้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.6 มีการนำชุมชน หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน

ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546, หน้า 28 – 29) และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ว่า ควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550, หน้า 14) และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เสนอแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์มี แนวทาง คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน 3) การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา 4) การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมการสนับสนุนการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน 6) การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับจักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์ (2555, บทคัดย่อ) พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการบริหารวิชาการ ดังนี้ คือ โรงเรียนมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการบริหารสถานศึกษาและได้กำหนดไว้ในแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตามและรายงานผลแล้วนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีพร แก้วโขง (2554, บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 อังคณา ตู่คะสมิต (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น และศึกษาผลที่เกิดจากการ

จัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) อัญญรัตน์ นาเมือง และคณะ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และอัครวรินทร์ ใจยะเขียว (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสันกอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่มีความเห็นตรงกันว่า แนวทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน คือ 1) การบริหารจัดการสถานศึกษา ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายโดยจัดทำแผนปฏิบัติงาน และบรรจุแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงาน ประจำปีทุกปี และควรนำผลการติดตามการพัฒนา/ปรับปรุง การบริหารจัดการของโรงเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น 2) การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรการเรียนรู้ จัดให้มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนสร้างสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน จัดหาสื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับชั้น จัดแสดงผลงานของผู้เรียนให้ ผู้ปกครอง ชุมชนทราบทุกภาคเรียน และควรมีการศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประจำปีการศึกษา 3) การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนจัดให้มีการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จัดให้มีกิจกรรมนักเรียนทั้งกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ชมรม ชุมนุม ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการ ในการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากที่สุด และมีการกำกับ ติดตามการจัด กิจกรรม การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ 4) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเอง ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การประชุม อบรม สัมมนา จากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น เป็นต้น และข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทุกคนนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนควรนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ไปพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้การจัดการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรมี การกำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ทั้งจากผู้บริหารและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด 5) การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกภาคส่วน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียน การสอน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษา ก่อนนำไปใช้

1.2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถนำไปบูรณาการ ใช้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษาอื่น โดยอาจปรับปรุง เพิ่มเติม นโยบาย แผนงาน/โครงการ และกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีมาตรฐาน ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในสังกัดอื่นนอกเหนือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาและ การใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน และท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้.

กรุงเทพฯ: การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553ค). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

เจริญ ภูวิจิตร. (2550). ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Problems of Debt of Teachers and Sufficiency Economy). วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 27(1), 31 – 34.

นฤมล จันทร์ตะพาน. (2554). การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทุ่งกวาววิทยาคม

จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ กศ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เบญจวรรณ ระตา. (2551). การใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลดอกเงิน จังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภัทรภรณ์ มานิตย์. (2550). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้า

แบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม. (2558). รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ประจำปีการศึกษา 2558. อุดรธานี:

กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนห้วยใหญ่ประชาคม .

ลีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ศรีพร แก้วโขง. (2554). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในศูนย์เครือข่าย

สถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่:

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สหทัย พลบัลฟี. (2548). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีความรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2547). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9* (พ.ศ. 2545 – 2559). กรุงเทพฯ: กราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2546). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อังคณา ตุงคะสมิต. (2554). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 4(2), 288 – 301.
- อัจฉราวรรณ ใจยะเขียว. (2556). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3: กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านสันกอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6(3) ม.ป.ป.
- อัญญรัตน์ นาเมือง และคณะ. (2556). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอกพงษ์ อวดมูล. (2553). *การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.